

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијси савјет

Рјешење
по Захтјеву привредног субјекта СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла против привредног
субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла

Сарајево
март, 2025. године

Број: УП-05-26-2-013-34 /24
Сарајево, 20.03. 2025. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 41. став (1) тачка ц), члана 42. став (1) тачке ц) и члана 48. став (1) тачке б), а у вези са чланом 10. став (2) тачке д), чланом 11. Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и чл. 105. и 108. Закона о управном поступку («Службени гласник БиХ», бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у поступку покренутом на основу Захтјева за покретање поступка број: УП-05-26-2-013-1/24 од 14.06.2024. године, поднесеном од стране привредног субјекта СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла, ул. 2 Тузланске бригаде бр. 52, 75000 Тузла, заступаном по адвокатској канцеларији Kuposić&Co д.о.о. Тузла, ул. Краља Твртка Првог бр.5, 75000 Тузла, против привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла, ул. Кречанска бр.1, 75000 Тузла ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, Конкуренијски савјет на 24. (двадесетчетвртој) сједници одржаној дана 20.03.2025. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да је привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д. Тузла, злоупотребио доминантан положај на тржишту дистрибуције/снабдјевања топлотном енергијом у Граду Тузла, доношењем и примјеном Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.12.2021. године који су дјелимично измијењени и допуњени Одлуком о измјенама и допунама Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.10.2023. године, којим су прописани услови којима се крајњим корисницима ограничава избор топлинских подстаника, а самим тим и прикључење на систем гријања Града Тузла, што представља условљавање друге стране да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.
2. Налаже се привредном субјекту ЈП Централно гријање д.д. Тузла:
 - да у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења измијени Техничке услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.12.2021. године на начин да се одредбе истих ускладе са тачком 1. диспозитива, те да у остављеном року достави доказе о извршењу истог.
 - да у року од 10 (десет) дана од дана измјене Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, обавијести све кориснике који су уградили компактне топлинске подстанице и који су прикључени на систем гријања града Тузла уговором на одређено вријеме, о измјени Техничких услова те да им понуди закључивање нових уговора о испоруци топлинске енергије на неодређени временски период на основу уграђених подстаника које задовољавају нове Техничке услове.
 - да у року од три дана од дана измјене Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, на својој званичној веб страници видно објаве, под називом „Важна обавијест“, да је дошло до измјене истих.

3. Изриче се новчана казна привредном субјекту ЈП Централно гријање д.д. Тузла, због кршења одредби из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, утврђене у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 5.000,00 КМ (петхиљада и 00/100 КМ), у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
4. Уколико ЈП Централно гријање д.д. Тузла не уплати изречену новчану казну из тачке 3. у остављеном року, иста ће се наплатити принудним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока према важећим прописима Босне и Херцеговине.
5. Налаже се привредном субјекту ЈП Централно гријање д.д. Тузла да надокнади трошкове поступка привредном субјекту СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла, у укупном износу од 1.000,00 (једнахиљада и 00/100) КМ, у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог Рјешења.
6. Обавезује се Подносилац захтјева, привредни субјекат СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла, да плати административну таксу на рјешење у укупном износу од 1.500,00 КМ, у корист буџета институција Босне и Херцеговине.
7. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренцијски савјет је дана 14.06.2024. године, под бројем УП-05-26-2-013-1/24 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) привредног субјекта СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла, ул. 2 Тузланске бригаде бр. 52, 75000 Тузла (у даљем тексту: Подносилац захтјева или СТ-TRADE БХ) заступан по адвокатској канцеларији Купосић&Со д.о.о. Тузла, ул. Краља Твртка Првог бр.5, 75000 Тузла, против привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла, ул. Кречанска бр.1, 75000 Тузла (у даљем тексту: ЦГ Тузла) ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја противно одредби члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Увидом у поднесени Захтјев, Конкуренцијски савјет је утврдио да исти није комплетан, у смислу члана 28. Закона, те је након допуне Захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева актом под бројем: УП-05-26-2-013- 4 /24 од дана 12.09.2024. године.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су привредни субјекти СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла, ул. 2 Тузланске бригаде бр. 52, 75000 Тузла и ЈП Централно гријање д.д. Тузла, ул. Кречанска бр.1, 75000 Тузла.

1.1. Привредни субјекат СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла

Привредни субјекат СТ-TRADE БХ д.о.о. Тузла је друштво са ограниченом одговорношћу које

је регистровано под матичним бројем: (..)*¹. Друштво се бави дистрибуцијом и сервисирањем опреме за даљинско гријање, индустрију и енергетику и у 100% је власништву физичких лица (..)* (75%) и (..)* (25%) са уписаним и уплаћеним капиталом од (..)* КМ.

1.2. Привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д Тузла

Привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д Тузла је регистрован у Општинском суду Тузла под матичним бројем: 1-294. Према евиденцији Регистра вриједносних папира ућешће оснивача у капиталу је Град Тузла са 51%, док преосталих 49% посједују акционари. Претежна регистрована дјелатност ЈП Централно гријање д.д Тузла је производња и снабдјевање паром и климатизација.

2. Правни оквир предметног поступка

КонкурENCIЈСКИ савјет је током поступка примјенио одредбе Закона, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10), те одредбе Закона о управном поступку («Службени гласник БиХ», бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу одредби члана 26. Закона.

Такође, КонкурENCIЈСКИ савјет узео је у обзир и одредбе Закона о заштити потрошача БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 25/06 и 88/15), Закона о комуналним дјелатностима („Службене новине ТК“ број 11/05, 7/07, 8/12, 14/13 и 11/20), Техничке услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.12.2021. године, Одлуку о снабдијевању Града топлотном енергијом („Службени гласник града Тузла“ број 10/17, 11/17 и 1/19) и Опште услове за прикључење на систем даљинског управљања и испоруку топлотне енергије града Тузла.

КонкурENCIЈСКИ савјет у складу са чланом 43. став (7) Закона је у сврху оцјене предметног поступка може користити судску праксу Европског суда правде и одлуке Европске комисије.

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Као разлоге за подношење захтјева, Подносилац захтјева у битном наводи сљедеће:

- Подносилац захтјева, друштво са ограниченом одговорношћу СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла је привредни субјекат који се још од 2008. године успјешно бави дистрибуцијом и сервисирањем опреме за даљинско гријање, индустрију и енергетику.
- Привредни субјекат СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла је дистрибутер компактних топлинских подстаница реномираног шведског произвођача марке *Cetetherm*, тип *Mini City*. У односу на поменути производ, поред услуге дистрибуције, обезбјеђује и услуге испоруке и монтаже, сервисирања и замјене дијелова. Компактне топлотне подстанице су технички производи који омогућавају индивидуалну регулацију температуре са одговарајућим термостатом и врше тренутно припремање потрошене топле воде по систему појединачних потреба корисника.
- Након извршене уградње Подстанице *Mini City* за своје клијенте/купце (којој је претходила израда пројектне документације и остала процедура прописана релевантним прописима), свако од тих лица обратило се ЦГ Тузла (као привредном субјекту којем су повјерени јавни послови дистрибуције топлотне енергије на подручју града Тузла) са захтјевом за прикључење на систем даљинског гријања града Тузла, односно са захтјевом за закључење

¹ (..) – подаци представљају пословну тајну

уговора о испоруци топлинске енергије за њихове индивидуалне стамбене објекте. Међутим, свим лицима која су извршила уградњу Подстанице Mini City у своје објекте (грађаним а града Тузла) прије почетка сезоне гријања 2022/2023, ЦГ Тузла доставио је истовјетне дописе.

- У наведеним дописима, чија се садржина у незнатној мјери измјенила и прије почетка сезоне гријања 2023/2024, овлаштена лица ЦГ Тузла наводе како Подстаница Mini City садржи одређене недостатке у смислу садржаја појединих одредби тада важећих Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.12.2021. године. Сходно томе, ЦГ Тузла, свим тим лицима, ускратио је закључење уговора о испоруци топлинске енергије на неодређени временски период, већ им је одобрено закључење уговора о испоруци топлинске енергије на одређено вријеме, тј. на појединачне сезоне гријања (прво у сезони 2022/2023, а онда у сезони 2023/2024), уз напомену како уговори о испоруци топлинске енергије не могу бити закључени на неодређени временски период, док се не отклоне недостаци на Подстаници Mini City, који су у супротности са Техничким условима од 09.12.2021. године. Ради се о групи од око 60ак грађана која су купила и уградила у своје објекте Подстаницу Mini City у споменутом периоду, што није занемарљиво јер компактне топлинске подстанице нису цјеновно јефтини технички производи.
- Након описаних дешавања, грађани који су купили и уградили Подстаницу Mini City, обратили су се и Подносиоцу захтјева, као дистрибутеру Подстанице Mini City. Том приликом, постигнут је договор да ће бити ангажована независна стручна лица са задатком да утврде да ли су наводи ЦГ Тузла о недостацима Подстанице Mini City основани са аспекта техничке струке и релевантних техничких стандарда за ову врсту производа. Резултат тог ангажмана јесте Налаз и мишљење вјештака од 15.08.2023. године, сачињен заједнички од стране два стална судска вјештака машинске струке специјализована за област енергетике. По пријему Налаза и мишљење од 15.08.2023. године, Подносилац захтјева се обратио надлежним органима ЦГ Тузла дописом насловљеним као *Приговор због незаконитог поступања и Захтјев за хитним предузимањем радњи из Ваше надлежности* од 25.09.2023. године, као и органима града Тузла дописом насловљеним као *Захтјев за преиспитивање законитости пословања правног лица „Централно гријање“ д.д. Тузла и Приједлог за предузимањем радњи из ваше надлежности* од 22.09.2023. године, из разлога што је град Тузла већински акционар у ЦГ Тузла са 51% учешћа.
- Надаље, дана 12.10.2023. године група од 59 грађана града Тузла, обратила се надлежним органима ЦГ Тузла са дописом насловљеним као *Захтјев за прикључене уградене подстанице на систем даљинског гријања и за закључење Уговора о испоруци топлотне енергије* од 27.09.2023. године. Наведеним дописом, поменута група грађана акцентира двије кључне чињенице, а то су: да су веома задовољни са радом Подстанице Mini City и испоручиваном топлотном енергијом и како никаква штета није наступила нити на њиховим објектима или Подстаници Mini City, а нити је наступила било каква штета ЦГ Тузла. Истовјетна ситуација поновила се и у сезони гријања 2023/2024, односно и пред почетак те сезоне гријања поновно су закључени једносезонски Уговори о испоруци топлотне енергије и поновно су грађани били веома задовољни радом Подстанице Mini City.
- Дана 09.10.2023. године, Надзорни одбор ЦГ Тузла доноси Одлуку о измјенама и допунама Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије, број: 09-07062-2023/НШ-5. Том Одлуком, у чијем се образложењу као разлози доношења наводе и потребе за измјеном и допуном Техничких услова од 09.12.2021. године у дијелу који се односи на топлинске подстанице, заправо су усвојене тзв. козметичке измјене. Поменуте измјене Техничких услова заправо не доносе никакву релевантну промјену, тако да грађани који се одлуче за куповину компактних топлинских подстаница у својим објектима, према сада измијењеним Техничким условима ЦГ Тузла и даље заправо немају избор. Наиме, према актуелним Техничким условима ЦГ грађанима се *de facto* ограничава избор и то искључиво на куповину и уградњу компактне топлинске

подстанице марке Danfoss, чији су тренутни дистрибутери на тржишту правна лица Ventcomerce д.о.о. Сарајево и Зими д.о.о. Тузла, искључујући могућност уградње Подстанице Mini City и других истовјетних компактних топлинских подстаница, чије је кориштење такође одобрено на тржишту БиХ.

- Дана 20.03.2024. године закључен је Споразум о утврђивању права и обавеза заинтересованих страна у поступку прикључења на систем даљинског гријања града Тузла од 06.05.2024. године. По основу тог Споразума, група грађана града Тузла која је уградила Подстаницу Mini City у своје објекте, закључила је појединачне Уговоре о испоруци топлинске енергије на неодређен временски период. Слиједом описаног расплета предметне ситуације, било је логично за очекивати да ће ЦГ Тузла убудуће одобравати прикључење на систем даљинског гријања Града Тузла грађанима који уграде Подстаницу Mini City или истовјетне компактне топлинске подстанице у своје индивидуалне објекте. Међутим, ништа од наведеног се није догодило, односно догодило се да се сада јављају претходно заинтересовани потенцијални купци Подстанице Mini City, наводећи како су им упосленици ЦГ Тузла стриктно навели да неће моћи да се споје на Систем гријања Тузла, ако купе и уграде Подстаницу Mini City у своје индивидуалне објекте. Наиме, свим претходним, а посебно овим посљедње наведеним иступима ЦГ Тузла, јасно је да се Подносиоцу захтјева, као правном лицу које је дистрибутер компактне топлинске подстанице која доказано функционише у оквиру система гријања индивидуалних објеката на подручју града Тузла и на многим другим подручјима, жели ускратити право на приступ тржишту тог производа на подручју града Тузла, тј. са тог тржишта га се жели елиминисати. Истовремено, тиме се потенцијално свим грађанима заинтересованим за прикључење на Систем гријања Тузла својих индивидуалних објеката прави штета, јер их ЦГ Тузла условљава да изврше уградњу појединих компактних топлинских подстаница које су заправо скупље, него Подстаница Mini City, наводи се у Захтјеву.
- Подносилац захтјева даље истиче да је са аспекта лојалне конкуренције и заштите потрошача, незаконит члан 35. став 2., став 12. и став 13. Техничких услова ЦГ, као и све остале одредбе Техничких услова којима се намеће обавеза уградње тачно одређеног броја и тачно одређеног типа сензора, или тачно одређеног броја температурних улаза, или дигиталних излаза на компактним топлинским подстаницама. Хипотетског примјера ради, оно што је наведеним одредбама Техничких услова ЦГ урађено, било би исто као када би регулаторни орган увео обавезу да нпр. на простору БиХ не смију бити кориштени ТВ уређаји који имају мање од 3 ХДМИ излаза. Другим ријечима, ово што ЦГ Тузла пропагира кроз своје техничке услове јесте апсурд и видна незаконитост на штету потрошача, јер се потрошачима, примјера ради, намеће да купе компактну топлинску подстаницу опремљену искључиво са П1000 сензорима, а с друге стране постоје друге врсте сензора које обављају исту ту функцију као П1000 сензори, можда чак и на бољи начин. Уосталом, све и да су сензори уграђени у појединим компактним топлинским подстаницама на тржишту мањг квалитетни него П1000 сензори, сва је суштина у томе да се и подстаницама са таквим сензорима мора дозволити прикључење на Систем гријања Тузла, уколико испуњавају своју функцију за коју су намијењени и ако постоје могућности да се оне прикључе на Систем гријања Тузла. То је у основи принципа слободног тржишта и принципа лојалне конкуренције, јер се потрошачима мора омогућити право избора на куповину према њиховим преференцијама, све док је ријеч о куповини производа који су легално увезени или произведени на подручју БиХ, те који се користе у сврху због које су и направљени. У контексту предметног случаја, није ни спорно да је Подстаница Mini City атестиран производ према стандардима Европске уније, стандардима важећим у БиХ, те да је технички производ који се у БиХ увози легално, а посредством Подносиоца захтјева. Такође, нити један „недостатак“ нема упориште ни у правилима техничке струке, о чему свједочи неколико пута споменути Налаз и мишљење вјештака од 15.08.2023. године те да инсистирање на незаконитим и неоснованим техничким условима, представља чин злоупотребе доминантног положаја ЦГ Тузла, као привредног субјекта у чијој је искључивој надлежности дистрибуција топлотне енергије на подручју града Тузла, стоји у Захтјеву.

На основу наведеног Подносилац захтјева сматра да је описаним дјеловањем привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д. Тузла, злоупотребио доминантан положај из члана 10. став (2) тачка д) те тражи да Конкурenciјски савјет одлуку којом ће онемогућити овако дјеловање.

На основу достављене документације, Конкурenciјски савјет је оцијенио да није могуће безведеног поступка утврдити постојање повреде Закона на које Подносилац захтјева указује, те је у смислу члана 32. става (2) Закона, донијело Закључак о покретању поступка, број: УП-5-26-2-013-6/24 дана 12.09.2024. године, ради утврђивања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачке д) Закона.

Супротна страна у поступку, привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д. Тузла, у остављеном року доставио је одговор на Захтјев и Закључак Конкурenciјском савјет, дана 04.10.2024. године поднеском број: УП-05-26-2-013-14/24, у којем у битном наводи сљедеће:

- Сваки систем даљинског гријања је различит а што је условљено пројектом самог система. Различити режими рада на различитим системима даљинског гријања онемогућавају да се све топлинске подстанице, без прилагођавања одређених елемената на истим, имплементирају на сваки систем даљинског гријања, без обзира што задовољавају ЕУ стандарде и остале стандарде струке;
- Типска топлинска подстанца Mini City која се производи у Шведској и подлијеже Шведским прописима Ф:101, гдје радни параметри система износе <100°C, 16 бара, а пројектне максималне температуре до 120°C не може задовољити Техничке услове за прикључење на систем даљинског гријања града Тузла, као ни пројектне режиме система;
- СДГ града Тузла има тачно одређене параметре система дефинисане Пројектом магистралног вода из 1983. године, а који су прописани Техничким условима. Истиче се да је називни притисак у систему НП 25 (25 бара) и да је температурни режим свих осталих сегмената даљинског гријања (пумпне станице, дистрибутивне мреже и топлинске подстанице) димензиониран за 145/75 °C, а да је исти измјеном Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања у 2022. години промјењен на температурни режим за примарну вреловодну мрежу 130/60 °C, са становишта смањења топлинских губитака у дистрибуцији и побољшања ефикасности система, а све у оквиру наведеног пројекта;
- Измјене Техничких услова су извршене искључиво ради побољшања стања и ефикасности система, као и смањења губитака, на основу дугогодишњег искуства, а све у оквирима пројекта топлификације града Тузле и у складу са прописаном законском процедуром доношења, а не због „притиска изреволтираних грађана“;
- Техничким условима Дистрибутера дефинисане су техничке спецификације која треба да испуњава одређена опрема, уређаји и арматура, без навођења било којег произвођача, из чега произилази да Дистрибутер, у контексту Захтјева за покретање поступка, ни на који начин не ограничава конкурентност, већ је подстиче;
- Подстанице типа Mini City, произведене у Шведској, су израђене по прописима наведене земље, односно за температурни режим 120°C и 16 бар-а, а што без измјена на истим, није примјењиво на вреловодну мрежу СДГ града Тузла (130/60°C примар и 75/55°C секундар, НП 25), док на топловодној мрежи система даљинског гријања града Тузла (90/60°C примар и 75/55°C секундар, НП 16) предметне подстанице у потпуности одговарају прописаним условима те се без икаквих проблема могу имплементирати на СДГ и немају негативан утицај како је то у случају са њиховом примјеном на вреловодни режим;
- Цијенећи да се предметне подстанице без измјена могу спојити на топловодну мрежу СДГ-а (тамо гдје се подстанице директно спајају на топловодну мрежу), Дистрибутер је без

икаких условљавања дозволио такво спајање и са тим корисницима закључује уговоре о испоруци топлотне енергије на неодређено вријеме, док подстанице типа Mini City, а који се спајају на вреловодну мрежу СДГ-а је потребно измијенити и надоградити;

- Након што је Дистрибутер установио недостатке предметних подстаница у случају њиховог спајања на вреловодну мрежу, о чему је писмено обавијестио купце, накнадним изласком на терен од стране упосленика Дистрибутера, уочене су додатне неправилности на истима у смислу прикривања оригиналне декларације производа декларацијом са нетачним подацима (лажирање стварних података) радног температурног режима и називног притиска подстаница који су кључни за њихов сигуран рад на СДГ-у јер су исте направљене за нижи температурни режим и нижи радни притисак, а на начин да је вршено „лијеplљење“ декларације подстанице подносиоца Захтјева преко декларације произвођача, чиме су и купци подстаница и Дистрибутер доведени у заблуду;
- Захтјевање Дистрибутера од купаца предметних подстаница да изврше измјене и надоградњу на подстаницама, не представља никакво дискриминаторно поступање обзиром да је Дистрибутер и подносиоцима захтјева за прикључење на СДГ који су уградили неке друге топлинске подстанице, а које такодер нису биле у потпуности у складу са Техничким условима, достављао дописе у којима тражи отклањање истих, те је са истима, такође, закључивао уговоре о испоруци топлотне енергије, уз обавезу корисника да до почетка наредне сезоне гријања утврђене недостатке отклоне (идентичне уговоре који су закључивани и са подносиоцима захтјева са уграђеном Mini City подстаницом);
- Вјештаци у акту Налаз и мишљење нису водили рачуна о основним чињеницама пројектних параметара система даљинског гријања у односу на температурни режим и називни притисак, а који су полазна тачка за било коју анализу;
- Споразумом о утврђивању права и обавеза заинтересираних страна у поступку прикључења на систем даљинског гријања града Тузла од 06.05.2024. године само је створен правни основ за закључење „трајних“ уговора о испоруци топлотне енергије који су већ уградили предметне подстанице, имали закључене уговоре о испоруци топлотне енергије за конкретну сезону и остварили право на субвенцију подстаница на Јавном позиву Града Тузла. Предметни споразум, из наведених разлога, не може представљати модел за рјешавање исте или сличне проблематике која се може појавити у будућности, из разлога што би се даља уградња подстаница типа Mini City, које не задовољавају прописане услове у потпуности, знатно више одразила на функционисање система даљинског гријања, а тима и квалитету испоруке топлотне енергије, што је један од основних задатака Дистрибутера у складу са позитивним законским прописима;
- Дистрибутер је потпуно неоспорно доказао да нерегулисане подстанице типа Мини Циту остварују много веће конзуме протока, а што директно утиче на ефикасност система даљинског гријања и мањак потребног протока за снабдијевање осталих корисника;
- Дистрибутер је потпуно неспорно доказао да предметне подстанице не испуњавају ни основне сигурносне функције прописане стандардом за ову врсту постројења, те угрожавају сигурност корисника и материјалних добара;
- Све подстанице које су заступљене у СДГ-у града Тузла као и доступне на тржишту (Danfoss, Mikom,...), укључујући и предметну подстаницу без обзира на недостатке (Cetetherm tipa Mini City), су у цјеновном рангу пца 10.000-11.000 KM;

4. Усмена расправа

Будући да се ради о поступку са странкама са супротним интересима, Конкуренијски савјет је заказало усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, дана 31.01.2025. године (позив

достављен актом број: УП-05-26-2-013-22/24, број: УП-05-26-2-013-23/24 од дана 14.01.2025. године).

Усмена расправа одржана је у сједишту КонкурENCIЈског савјета уз присуство адвоката Свена Селесковића и Анесе Феризовић, пуномоћеника привредног субјекта СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла, директора привредног субјекта СТ-TRADE ВН д.о.о. Тузла – Дражена Фазлића на страни Подносиоца захтјева те Нермине Бабајић – директорице привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла и запосленика: Даниеле Хациефендић, Енеса Демировића и Аднана Карахментовића.

На усменој расправи странке су се изјасниле да остају код својих досадашњих исказа и доказа с тим да је свака страна приложила и додатну документацију којом потврђују своје тврдње (Записник број: УП-05-26-2-013-24/24 од дана 31.01.2025. године).

Подносилац захтјева током усмене расправе у битноме истиче:

- није тачно како се температуре у потисном воду система даљинског гријања града Тузла (у даљем тексту: СДГ Тузла) могу кретати и до 180°C. Наиме, према самом Главном пројекту реконструкције магистралног вреловода на подручју града Тузла из 2024. године, чији је аутор ЦГ Тузла, пројектне температуре означене су на прорачун компензација од 130°C. На околности да се температуре у потисном воду више не пројектују за температуре до 180°C, достављамо и Извод из Главног пројекта топлинске подстанице и вреловодног прикључка са СО Пашаге Манџића бр. 30, израђен у аугусту 2024. године, из чије садржине произилази да је рад пројектован на температури од 0°C до 130°C. ЦГ Тузла, кроз своје Изјашњење од 03.10.2024. године, настоји поједине ствари приказати онаквим какве заправо нису, или какве одавно нису у пракси рада цјелокупног СДГ Тузла, због фактора који немају везе са самим компактним топлинским подстанцима;
- да приказана важећа Шема топлинске подстанице са комбинованим регулационим вентилом, коју ЦГ Тузла захтијева својим Техничким условима не може имати било какву релевантност, јер темељни параметар приказан на истој није тачан. Наиме, на тој Шеми као полазна температура (температура у потису) воде за гријање која се "пушта" из Термоелектране Тузла означена је са 130°C. Међутим, већ уназад годинама, што заправо и само ЦГ Тузла не спори у овом поступку, та полазна температура никада није досезала температуру већу од 120°C. Доказ о тој чињеници приложен је уз предметни Захтјев гдје је у члану 8. став 2. тог Споразума уговорено да ће максимална температура у потису бити 121°C на мјесту испоруке. Стога, позивање ЦГ Тузла на наведену Шему нема било какво упориште, те би управо због истакнуте чињенице, поменута Шема, у Техничким условима требала бити брисана или модификована на начин да одржава стварно стање ствари, а не стање ствари које уопште није досежно у тренутним околностима и према тренутном Уговору са Термоелектраном Тузла, који ће бити у примјени још барем пет година. Посљедично, сва преостала образложења поменуте Шеме и обрачуни изведени на основу те Шеме нису релевантни;
- да компактне топлинске подстанице марке Cetetherm, тип Mini City, које је Подносилац захтјева пласирао купцима на тржишту града Тузла и града Лукавац, управо јесу посебно модификоване и прилагођене температурном режиму 130°C и притиску 25 бара, који је прописан Техничким условима. Истовремено, на тај начин доказује се и чињеница да је ЦГ Тузла о свему томе упознато, и то чак директно од самог произвођача предметних топлинских подстанци. Дакле, наводи ЦГ Тузла о томе да предметне компактне топлинске подстанице Подносиоца захтјева садрже "елиминаторан недостатак", јер не одговарају траженом температурном режиму дефинисаном Техничким условима нису тачни, а што је и овлашћеним лицима ЦГ Тузла одавно познато;

- да је тачно да ЦГ Тузла није изричито забранило уградњу Подстанице MiniCity у системе гријања индивидуалних објеката на простору града Тузла, али чином прописивања беспотребно и дословно "конкурenciјски угушујућих" одредби Техничких услова у дијелу који се односи на компактне топлинске подстанице, ЦГ Тузла је индиректно довело до такве забране. Јер, намеће се логичко питање: Зашто би неко купио компактну топлинску подстанницу, ако има сазнање од стране дистрибутера топлотне енергије и ако има прописе дистрибутера топлотне енергије, који ће довести до тога ће та подстаница бити безвриједна, јер са њом у свом систему гријања објекта неће моћи исходovati неопходне дозволе ЦГ Тузла и тиме прикључење на СДГ Тузла?

Супротна страна, у овом случају привредни субјект ЈП Централно гријање д.д. Тузла у битноме истиче:

- да је пројектована температура, за магистрални вреловод града Тузла, из 1981. године, од 180°C и да је у Изјашњењу објашњено да је температурни режим са 145/75 °C промијењен у режим 130/60 °C узимајући у обзир постојеће стање топлификационих блокова у ТЕ Тузла, њиховим техничким могућностима и праћењем глобалних трендова даљинских система гријања као и економичности дистрибуције топлотне енергије;
- да је СДГ града Тузла представља затворени систем за чије успјешно функционисање и испуњење свих захтјева постојећег и будућег топлинског конзума је неопходно вођење рачуна о одржавању свих техничких карактеристика комплетног система, као и да се поремећај на било којем дијелу преноси на цијели систем;
- да су сви акти Дистрибутера усмјерени ка тражењу најбољих техничко-технолошких рјешења који ће обезбиједити сигурност и поузданост снабдијевања топлотном енергијом.

На питање водиоца поступка које топлинске подстанице задовољавају Техничке услове и које су највише уграђиване на подручју града Тузла, представник ЈП Централно гријање д.д. Тузла је одговорио да је најзаступљенија компактна топлинска подстаница она марке Danfoss у омјеру преко 60%.

5. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта у производном смислу, релевантно тржиште обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду нарочито њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цијелу или дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјект дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Чланом 4. став (1) тачка 3) Закона о комуналним дјелатностима прописано да се под снабдјевање топлотном енергијом подразумјевају послови производње и дистрибуције топлотне енергије (паре, вреле воде, топле воде, санитарне топле воде и сл.) мрежом до подстанице корисника, укључујући и подстанцу, односно главни запорни вентил или заједнички мјерни инструмент код објеката колективног становања, односно мјерни инструмент корисника.

Чланом 2. Одлуке о снабдјевању Града топлотном енергијом је предвиђено да је снабдјевање града топлотном енергијом комунална дјелатност од посебног друштвеног интереса, те да обављање те дјелатности врши јавно предузеће којем је, у складу са законом којим је уређена област комуналних дјелатности, надлежни орган повјерио обављање ове дјелатности.

Привредни субјекат Централно гријање д.д. Тузла је регистрован за дјелатност дистрибуције топлотне енергије коју и обавља, те је на основу наведеног, Конкурентијски савјет у предметном поступку одредио релевантно тржиште производа дистрибуција/снабдјевање топлотном енергијом.

Обзиром да се снабдјевање топлотном енергијом врши на подручју Града Тузла, релевантно тржиште у географском смислу је утврђено као географско подручје Града Тузла.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одредио да је релевантно тржиште предметног поступка, тржиште дистрибуције/снабдијевања топлотном енергијом на подручју Града Тузла.

6. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након оцјене достављене документације и података током трајања поступка Конкурентијски савјет је утврдио сљедеће чињенично стање:

Доминантан положај

Оснивач привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д Тузла је Град Тузла. Начин оснивања предузећа и обављањем дјелатности од општег интереса сврстава ово предузеће у категорију Јавних предузећа са циљем да предузеће врши загријавање локалних стамбених јединица.

Привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д Тузла регистрован у Опћинском суду Тузла под матичним бројем: 1-294. Према евиденцији Регистра вриједносних папира удио оснивача у капиталу је Град Тузла са 51%, док преосталих 49% посједују акционари.

Претежна регистрована дјелатност привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д Тузла је производња и снабдјевање паром и климатизација.

Привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д Тузла једини привредни субјекат који врши испоруку топлотне енергије системом даљинског гријања. Зона топлификације је дефинисана као ужи дио града Тузла гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката.

Пословање привредног субјекта ЈП Централно гријање Тузла обавезује:

- обезбјеђивање трајног обављања дјелатности од општег интереса и уредног задовољења потреба корисника производа и услуга, односно обезбјеђење континуираног снабдијевања врелом водом подручје града Тузле са циљем загријавања стамбених јединица;

- развој и унапређење обављања дјелатности од општег интереса;
- обезбјеђивања техничко – технолошког и економског јединства система и усклађености његовог развоја и
- остваривање другог законом утврђеног интереса.

Снабдјевање града топлотном енергијом је комунална дјелатност од посебног друштвеног интереса. Обављање те дјелатности врши јавно предузеће којем је, у складу са законом којим је уређена област комуналних дјелатности, надлежни орган повјерио обављање ове дјелатности, у складу са чланом 2. Одлуке о снабдјевању Града топлотном енергијом.

Члан 9. став (2) Закона о конкуренцији прописује да се претпоставља, да један привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба и /или услуга, ако на релевантном тржишту Босне и Херцеговине има тржишно учешће веће од 40,0%.

Члан 2. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја даље разрађује појам доминантног положаја те одређује да привредни субјекат на релевантном тржишту производа или услуга има доминантан положај, када се због своје тржишне снаге може понашати и дјеловати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, и на тај начин ограничава или спрјечава ефикасну конкуренцију.

Конкуренијски савјет је утврдио да је ЈП Централно гријање Тузла једини привредни субјекат који врши испоруку топлотне енергије системом даљинског гријања, и да је зона топлификације дефинисана као ужи дио града Тузла гдје спадају сви колективни стамбени објекти и дио индивидуалних стамбених објеката, те је неоспоран његов доминантан положај у смислу члана 9. Закона о конкуренцији.

Злоупотреба доминантног положаја

Привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д. Тузла донијело је и примјењује Техничке услове за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.12.2021. године који су дјелимично измијењени и допуњени Одлуком о измјенама и допунама Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије од 09.10.2023. године (даље у тексту: Технички услови).

Конкуренијски савјет је анализирао спорну Одлуку, односно Техничке услове и утврдило слиједеће:

Члан 21. став (4) Техничких услова прописује „За систем даљинског гријања града Тузле као основни тип топлотне подстанице усвојена је измјењивачка топлотна подстанница у компакт изведби (самостојећа и зидна монтажа). Зидна компактна топлинска подстанница је 35 kW, сви капацитети преко 35 kW су самостојеће изведбе“;

Члан 31. став (2) алинеја 6. Техничких услова прописује: „Цјелокупна документација топлотне подстанице (упутства, атести, провјере, стројне и електро шеме) мора бити на БХС језицима“;

Члан 31. став (2) алинеја 10. Техничких услова прописује: „Зидне компактне подстанице су обавезно опремљене са електронским регулатором за подстанице које су прикључене на систем даљинског гријања а нису предвиђене за прикључење на SCADA систем, температурним сензорима за мјерење вањске температурае, температуре потиса секундарна и

температуре поврата примара, комби вентилом са могућности ограничења максималног протока, електромоторним погоном, термостат-лимитер, УЗ мјерач топлотне енергије у повратном воду примарног круга“;

Члан 35. став (2) Техничких услова прописује: „...Минималне карактеристике електронских регулатора за подстанице које су предвиђене за прикључење на систем даљинског гријања, а нису предвиђене за прикључење на SCADA систем...“

Члан 35. став (10) Техничких услова прописује: „...управљање тротачковно или комбинација тротачковно/аналогно, са сигурносном функцијом затварања (при нестанку ел.напајања)...“;

Члан 35. став (12) Техничких услова прописује: „За мјерење и читавања вриједности температуре на топлотним подстаницама користе се температурни сензори Пт1000“;

Члан 35. став (13) Техничких услова прописује: „Вањски температурни сензор Пт 1000 се користи за мјерење вањске температуре зрака на основу којег се врши управљање топлотном подстанцом“.

Одредбом члана 174. Закона о управном поступку прописано је: „Кад је за утврђивање или оцјену неке чињенице важне за рјешавање ствари потребно стручно знање којим не располаже службено лице које води поступак, извешће се доказ вјештачењем.“

Привредни субјект ЈП Централно гријање д.д. Тузла, након одржане усмене расправе, доставио је и налаз вјештака „Налаз и мишљење на оцјену оправданости захтјева Централног гријања д.д. Тузла према испоручиоцу топлотних подстаница фирме СТ-Trade ВН д.о.о. Тузла те да ли су технички услови за прикључење на систем даљинског гријања у складу са релевантним стандардима и нормама и да ли су у складу са законима у БиХ, односно ФБиХ“ (стални судски вјештаци: Дамир Жунић – област машинство и Суад Халичевић – област електротехника).

У наведеном налазу у тачки *VI Закључак – Мишљење* стоји:

„Прегледом Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије – Централног гријања Тузла, јасно се закључује да су искључиво наведене техничке спецификације које треба да испуњава неопходна опрема, уређаји и арматура за топлотно предајне станице, без навођења било ког произвођача.

Суштина овог Налаза и мишљења директно имплицира да Централно гријање д.д. Тузла не инсистира на уградњи опреме, мјерних уређаја, арматура, сензора и сл. само одређеног произвођача у топлотно предајне станице, већ искључиво се може уградити опрема било којег произвођача уколико испуњава прописане Техничке услове које су донијели надлежни органи.“

Такође, налазом је закључено да Централно гријање д.д. Тузла није злоупотребило доминантан положај којима се условљава друга страна да прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом таквог споразума и јер је управо доношењем Техничких услова за прикључење на систем даљинског гријања и испоруку топлотне енергије јасно прописало услове за прикључење на дистрибутивну мрежу топлотне енергије који су једнаки за све кориснике Система даљинског гријања. Узимајући у обзир наведено, Конкурентски савјет закључује да је налаз писан с циљем аргументовања навода супротне стране у овом поступку, односно привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла, и као такав постаје врло непоуздан с обзиром на чињеницу да наведене стручне

особе немају потребно знање нити надлежност о одлучивању о забрањеним конкуренцијским дјеловањима у смислу Закона о конкуренцији.

С обзиром да ради о специфично постављеним условима и стручној терминологији, Конкуренцијски савјет је анализирао и Налаз сталних судских вјештака машинске струке „Анализа и оцјена стања компактних топлинских подстаница типа Mini City на СДГ Тузла“ (стални судски вјештаци машинске струке: др. сци. Недим Ганибеговић и IWE Самир Софтић) (даље у тексту: Налаз). Врло важна чињеница коју Конкуренцијски савјет није занемарио јесте да је Налаз урађен на захтјев грађана неовисно о овом поступку и то годину дана прије покретања поступка (15.08.2023. године), гдје је између осталог објашњено:

Регулација свих топлинских подстаница се не врши ограничавањем повратне температуре, него задатом температуром секундара. Овдје се констатује да електронски регулатор нема могућност подешавања рада подстанице у временским интервалима (дневни и ноћни режим рада) што је и апсолутно непотребно јер се температуром примара управља из диспечерског центра према дневно/ноћном дијаграму.

Нити једна компактна топлинска подстанница у приватном власништву се не регулише путем ограничења температуре поврата секундара (T2) на примарној страни.

Ограничење температуре поврата примара би радило на начин да уколико подстанница враћа већу температуру од жељене сензор T2 би послао сигнал ел. регулатору да затвори регулациони вентил, те се на тај начин смањи температура. У том случају би дошло до прекида циркулације на примарној страни док се температуре на сензору T2 не би спустила на жељену разину. То у коначници рефлектује испоруку ниже температуре крајњем кориснику. Та могућност регулатора се у пракси не користи јер изазива дистрибуцију ниже температуре крајњим корисницима.

Регулација температуре се врши на основу крајње жељене температуре у објекту коју дефинише температура воде у потису секундара а за што је задужен сензор T3. То потврђује и садржај документа Стратешке смјернице за одрживи развој система даљинског гријања Града Тузла из новембра 2022. године у којем је наведено: Температурна регулација секундара односно температура радног медија у инсталацијама гријања (T3) у објекту врши се централно у односу на вањску температуру. За сваку подстанницу дефинише се потребни однос температуре полазног вода секундара (T3) у односу на вањску температуру.

Дакле, неспорним се закључује како Подстанница Mini City посједује довољан број температурних сензора за квалитетно обављање своје намјене а што је сама регулација температуре у објекту.

Атестна документација је потпуна, технички валидна и правно верификована од стране Произвођача подстанице. У вези са „свим елементима подстанице“, односно у смислу постављеног услова истиче се да су сви елементи предметне подстанице и предвиђени за рад на траженим температурама и притисцима: 130/60, ПН 25 – Примар и 75/55, ПН 10 – Секундар.

Постављени услов у вези обезбјеђивања редовног сервиса у гарантном року од 2 године и извангарантном року у трајању од најмање 7 година од испоруке подстанице према налазу вјештака је паушално постављен захтјев који се односи на постпродајни сервис. Гаранције на овакву врсту уређаја и опреме се у већини случајева дају на 24 мјесеца и у супротности је са

одређеним законима, јер се таквим захтјевом задире у област којом се регулишу права и обавезе између испоручиоца топлотне станице и крајњег тарифног корисника.

На основу карактеристика регулатора који је саставни дио фабрички комплетираних подстаница типа Mini City може се констатовати да исти посједује све неопходне управљачке функције које су потребне за правилно и енергетски учинковити функционисање комплетног система кућне инсталације гријања без било каквих негативних утицаја на примарну страну инсталација СДГ.

Сензори типа НТЦ могу намјењену функцију у кућним инсталацијама гријања да обављају једнако тачно и поуздано као и температурни сензори типа ПТ1000 стога остаје нејасно на основу којих техничких разлога дистрибутер захтјева од корисника уградњу стриктно једног типа темпетарурних сензора, посебно из разлога што су подстанице (опрема) која је власништво корисника те крајњи корисник самим тим има обавезу да брине о одржавању, поправцима и замјенским дијеловима.

У Тачки 3. „Резиме“ Налаза стоји:

„Потпуно је јасно да су Технички услови ЦГ Тузла постављени тенденциозно и искључиво са циљем да крајњем тарифном купцу максимално сузе могућност избора за њега на тржишту повољнијег типа подстанице за кућне инсталације. Технички услови ЦГ Тузла су дефинисани детаљно до таквог нивоа да тарифног купца усмјеравају само у једном смјеру по питању избора подстанице. На таквом искључивом и ригидном приступу се инсистира без обзира што је то за купце итекако финансијски неповољнија варијанта и без обзира што се на тржишту нуде подстанице различитих произвођача чији је квалитет доказан и за које постоји комплетна техничка документација.“

У Тачки 4. „Закључак и Мишљење“ истог Налаза стоји:

„Увидом у документацију за подстанице типа Mini City можемо констатовати да је иста преведена, уредна и технички комплетна. Такође, из документације као и на основу увида на лице мјеста можемо констатовати да су уграђени основни елементи предметних подстаница испоручени од реномираних произвођача за предметне области (измјењивач топлоте – произвођач: Alfa Laval, Шведска; циркулациона пумпа – произвођач: Grundfoss, Данска; мјерило утроска топлоте – произвођач: Landis Gyr, Њемачка; електронски регулатор – произвођач: Cethetherm, Шведска; регулациони вентил и температурни сензор – произвођач: Honeywell, USA). Дакле, овај тип подстаница се показао квалитетним, поузданим и добрим рјешењем у земљама: Њемачка, Шведска, Енглеска итд.

Обзиром да је подстаница као комплетан производ сертификана и да је изведба комплетне кућне инсталације са свим уграђеним елементима и подстаницом типа Mini City одобрена за рад од стране ЦГ Тузла на рок од једне грејне сезоне, можемо констатовати да техничких сметњи за њиховом употребом нема и да изведене кућне инсталације са овим типом подстаница у комплекту ни у којем техничком аспекту немају негативан утицај на примарну страну СДГ који одржава, експлоатише и са којим располаже ЦГ Тузла.“

Увидом у достављене доказе, Конкурвенцијски савјет је утврдио да једина компактна топлинска подстаница серијске фабричке производње која испуњава Техничке услове у цјелости јесте она произвођача Danfoss. Такође, утврђено је да се иста фаворизује од стране привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла што је и потврђено кроз предметни поступак а што је и

Подносилац захтјева више пута наглашавао и што је представник ЈП Централно гријање д.д. Тузла потврдио на усменој расправи: „...да је најзаступљенија компактна топлинска подстанница она марке Danfoss у омјеру преко 60%“.

Као релевантан доказ наведеном, КонкурENCIјски савјет је узео у обзир и доказ достављен у виду дописа (и-мејла) привредног субјекта Миком д.о.о. Тузла у којем стоји:

„Миком д.о.о. Тузла се још увијек бави продајом наших вреловодних компактних подстанница, али због опструкције појединаца из ЦГ Тузла који потенцијалне купце одвраћају да наше топлинске подстаннице нису добре и упућују на дистрибутере који продају Danfos-ове подстаннице произведене у иностранству. Са оваквим понашањем гуше домаћу производњу (по нашим информацијама због личног интереса којег добијају од продавца Danfos станица). Због лошег пословања били смо принуђени да дио предузећа затворимо и раднике пошаљемо на биро.

Производни погон још увијек је у функцији али је производња пригушена због нелојалне конкуренције и некоректног понашања структура из ЦГ Тузла који усмјеравају потенцијалне купце на куповину Данфос подстанница.

Наше предузеће пропада јер није могуће рентабилно радити управо из разлога фаворизирања вреловодних компактних топлинских подстанница (производ са наљепницом Danfos) од стране појединих упосленика ЦГ Тузла.“

КонкурENCIјски савјет је анализирао и доказ у виду 9 потписаних изјава задовољних корисника топлотних подстанница тип Mini City које су уграђене у њихове системе гријања те чињеницу да је привредни субјект ЈП Централно гријање д.д. Тузла закључивао уговоре о испоруци топлинске енергије са корисницима идентичних топлотних станица и на одређено и на неодређено вријеме.

Такође, КонкурENCIјски савјет је узео у обзир и допис насловљен као *Захтјев за прикључене уграђене подстаннице на систем даљинског гријања и за закључење Уговора о испоруци топлотне енергије од 27.09.2023. године*. Наведеним дописом, група од 59 грађана града Тузла, обратила се надлежним органима ЦГ Тузла у којем истиче да су веома задовољни са радом Подстаннице Mini City и испоручиваном топлотном енергијом и како никаква штета није наступила нити на њиховим објектима или Подстанници Mini City, нити је наступила било каква штета привредном субјекту ЈП Централно гријање д.д. Тузла.

Слиједом наведеног, а узимајући у обзир и стручно мишљење експерата из наведене области које је изнијето у тексту изнад, КонкурENCIјски савјет закључује да:

Примјеном ригорозних одредби Техничких услова у дијелу који се односи на компактне топлинске подстаннице, наноси се штета крајњим потрошачима. Привредни субјект ЈП Централно гријање д.д. Тузла ускраћује право на избор куповине ваљаног и технички исправног производа крајњим корисницима а самим тим и прикључење на систем гријања града Тузла, што јасно и недвосмислено представља наметање додатних услова, а што је према одредбама Закона о конкуренцији забрањено, односно представља злоупотребу доминантног положаја према члану 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Увидом у документ под називом „Сажетак студије Анализа одрживих опција гријања за град Тузла, Федерација Босне и Херцеговине“, израђеног под покровитељством ЕУ од стране СЕЕ Bankwatch Network, између осталог наводи се следеће: „Источни дио града Тузле (у којем је концентрисано око 60 посто укупне потражње) има недовољну расположиву разлику притиска, што тренутно представља главно техничко питање за развој тузланског система гријања.“

Једна од препоручених мјера у поменутом документу јесте смањење температуре довода, док је у будућности планиран прелазак на температурни режим 120С и притисак 16 бара, што потврђује садржај документа под називом „Стратешке смјернице за одрживи развој система даљинског гријања Града Тузла из новембра 2022. године“, чији је наручилац ЈП Централно гријање д.д. Тузла у којем се на страни 211. наводи: „У топлификацији блока 6, пројектни температурни режим мрежне воде у топлинској станици ТС1 (излаза/улаза) односно полаза/поврата у СДГ је $T1/T2=120/60$ °С, што је у погледу полазне температуре (Т1) у складу са дугорочним уговором испоручиоца и дистрибутера топлотне енергије.“

Наведено доводи у сумњу неоправданост задатих Техничких услова а који се односе и на прописани режим рада компактних топлинских подстанција условљен критеријумом 130/60 °С.

Наводе привредног субјекта ЈП Централно гријање д.д. Тузла: „уградња подстанција типа Мини Циту, које не задовољавају прописане услове у потпуности, се знатно више одразила на функционисање система даљинског гријања, а тиме и квалитету испоруке топлотне енергије, што је један од основних задатака Дистрибутера у складу са позитивним законским прописима“, КонкурENCIЈски савјет сматра неоснованим. Наиме, у доказима достављеним КонкурENCIЈском савјету утврђено је да постепено угрожавање функционисања СДГ Тузла, је настало као резултат досадашњег непланског ширења вреловодне мреже и непланског проширења капацитета СДГ Тузла који немају везе са инсталираним компактним топлинским подстанцијама, па тако ни са подстанциом Mini City. Због нарушене хидраулике цјелокупне мреже СДГ Тузла јавља се и велика разлика у притиску на подстанцијама које су удаљеније од извора (Термoeлектрана Тузла) што је у пар случаја довело до буке у раду а све због мањкавости хидрауличког система мреже даљинског гријања а не због карактеристика топлинске подстанције.

Компактне топлинске подстанције су технички производ намијењен за уградњу у системима гријања индивидуалних стамбених објеката. За разлику од топлинских подстанција које се уграђују у колективне објекте становања, ЈП Централно гријање д.д. Тузла нема обавезу и право њиховог одржавања или интервенције на истим, односно обавезу и право одржавања и сервисирања имају једино лица која уграђују компактну топлинску подстанцију (власници) путем овлашћеног дистрибутера и/или сервисера.

Такође, КонкурENCIЈски савјет констатује да све док производи, односно у овом случају компактне топлинске подстанције, задовољавају минималне техничке стандарде и основне параметре које се уграђују у системе гријања, морају бити одобрени за прикључење на систем гријања града Тузла. То значи да привредни субјекат ЈП Централно гријање д.д.д Тузла не може одлучивати о томе да ли су само неке компактне топлинске станице квалитетне а друге нису све док испуњавају своју сврху.

КонкурENCIЈски савјет даље сматра, да је примјеном овако рестриктивно задатих Техничких услова, ЈП Централно гријање д.д. Тузла ограничило конкуренцију из разлога што корисник услуга ни у којем случају не смије бити ограничен избором опреме односно топлинске

подстанице да би био прикључен на систем гријања града Тузла. Подносиоцу захтјева као и другим дистрибутерима онемогућено је да, технички исправан производ који по правилима струке обавља своју суштинску функцију, понуде потенцијалним купцима и на тај начин подстакну конкуренцију на релевантном тржишту.

На основу свега наведеног, КонкурENCIЈски савјет је утврдио како је ЈП Централно гријање д.д. Тузла примјеном наведене Одлуке односно Техничких услова, повриједило одредбе Закона о конкуренцији злоупотребом доминантног положаја на тржишту дистрибуције топлотне енергије у граду Тузла, на начин да условљава другу страну да прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с предметом споразума, у складу са чланом 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

У предметном поступку је утврђено, да је непосредним наметањем неправичних Техничких услова довело до посљедице у виду дискриминације понуђача производа који за производ са истом сврхом не могу да понуде крајњим купцима односно корисницима система гријања града Тузла.

Оцјењено је да су посљедице присутне због природе критеријума за одређивање избора производа, који су необјективно постављени, а не због њихове техничке неисправности. Таква посљедица има свој номинални израз у виду различитих услова пословања на утврђеном релевантном тржишту.

7. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако злоупотреби доминантан положај на начин прописан одредбама члана 10. Закона о конкуренцији.

КонкурENCIЈски савјет је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и посљедице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Надаље, полазећи од неспорно утврђене чињенице да је ЈП Централно гријање д.д. Тузла злоупотребило доминантни положај, из члана 10. став (2) тачке д) Закона о конкуренцији, у смислу члана 48. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, изречена је новчана казна у износу 5.000,00 КМ (пет хиљада и 00/100 КМ), што представља 0,0268 % оствареног прихода из 2022. године, који је износио 18.590.287,00 КМ.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року иста ће се наплатити принудним путем, у смислу члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Имајући у виду наведено КонкурENCIЈски савјет је одлучило као у тачкама 3. и 4. диспозитива овог Рјешења.

8. Трошкови поступка

Подносилац захтјева је поднио захтјев за накнаду трошкова поступка (поднесак број: УП-05-26-2-013-27/24) дана 10.02.2025. године, којим је тражено да се надокнади само трошак на име административне таксе на Захтјев за покретање поступка у износу од 1.000,00 КМ.

Чланом 108. став 1) Закона о управном поступку је прописано да у рјешењу којим се поступак завршава орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у ком року имају исплатити, а чланом 105. став 2) истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више страна са супротним интересом, страна која је изазвала поступак, а на чију штету је поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

Конкурентијски савјет је Подносиоцу захтјева признао достављени захтјев за надокнаду трошка плаћања административне таксе у износу од 1.000,00 КМ.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 5. диспозитива овог Рјешења

9. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са чланом 2. Тарифни број 107. став (1) тачке ф) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је дужан платити административну таксу у укупном износу од 1.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

10. Поука о правном лијеку

Ово Рјешење је коначно и против истог није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно, објаве овог Рјешења.

Предсједник

Иво Јеркић